Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—7.

Nr. Wilno, dnia 9 września 1933 r. 921.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

P o ż e g n a n i e p o s ł a ł o t e w s k i e g o w K o w n i e p.L e p i n s z a ."Lietuvos Aidas" Nr.201 /IX.1933/donosi, iż opuszczający Kowno dotychczasowy poseł łotewski w Kownie p.Lepinsz w pożegnalnej rozmowie z przedstawicielami prasy łotewskiej w ciepłych słowach przypomniał o wybitnej pomocy, jaką prasa litewska wyświadczyła mu w jego pracy i zapewnił, iż w ciągu pięcioletniego swego pobytu w Kownie starał się każdą sposobność wykorzystać, by poza swemi bezpośredniemi obowiązkami poznać bratni naród litewski."W ciągu pięciu lat- oświadczyt p.Lepinsz - a więc okresu stosunkowo krótkiego, naród litewski uczynił bardzo wiele. Litwa, która przed 5-ciu laty uprawiała jedynie gospodarkę zbożową, dziś przeszła do gospodarki hodowlanej. W miastach i na prowincji obserwuje się energiczną akcję budowlaną, a tempo życia litewskiego wskazuje na siły żywotne Litwy. Opuszczając Litwę, wywożę ze sobą jak najlepsze wspomnienia". Na zakończenie p.Lepinsz oświadczył, iż obecnie toczą się przygotowania do litewsko-łotewskich rokowań handlowych, a w drugiej połowie września rząd łotewski będzie oczekiwać od rządu litewskiego propozycyj w tym względzie.

Poruszając kwestję związku państw bałtyckich, p.Lepinsz zapewnił, iż idea zbliżenia trzech państw bałtyckich jest popularna wśród szerokich warstw społeczeństwa. Twierdzenia, iż inicjatorem związku bałtyckiego jest jakieś państwo czwarte, nie jest słuszne. "Mogę zapewnić - oświadczył p.Lepinsz - iż dążymy jedynie do związku trzech państw:Litwy, Łotwy i Estonji. Gdy związek taki zostanie utworzony, inne państwo będzie mogło się przyłączyć, jednak członkowie związku będą mogli tego nowego członką przyjąć lub nie.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

Z a o s t r z e n i e e g z a m i n ó w z j ę z .l i t e w s k i e g o .Prasa kowieńska /z 5.IX.1933/:Dn.4 września odbyło się posiedzenie senatu uniwersytetu pod przewodnictwem rektora prof.Römera. Na posiedzeniu rozważono szereg kwestyj, związanych z początkiem nowego roku szkolnego w uniwersytecie. Dokonano ponownych wyborów Rady gospodarczej uniwersytetu, w skład której weszli profesorowie M.Biržyszka, Kaweckas, Jurgutis i Żylinskis. Pozatem rozpatrywano kwestję egzaminów z jęz.litewskiego dla abiturjentów, którzy ukończyli gimnazja mniejszościowe. Zatwierdzono przyjętą na posiedzeniu senatu w końcu r.ub. akademickiego uchwałę o bardziej ostrych egzaminach z jęz.litewskiego dla abiturjentów pomienionych szkół. Będą oni poddawani również egzaminom piśmiennym.Dotychczas były jedynie ustne. Składający egzaminy abiturjenci otrzymają tematy z literatury dla wypracowań. Egzaminy urządza wydział humanistyczny uniwersytetu,który obiera też komisję egzaminacyjną. Porządek ten zostaje wprowadzony już w bież.roku akademickim i będzie już dotyczył abiturjentów szkół mniejszościowych, którzy tej jesieni wstępują na uniwersytet.

N o m i n a c j e w s ą d o w n i c t w i e .Prasa kowieńska /z 6 września 1933/:W składzie sądownictwa litewskiego mają być poczynione duże zmiany. Przedewszystkiem ma być znacznie zwiększona liczba sędziów i sędziów śledczyh kowieńskiego Sądu Okręgowego. Z powodu braku urzędników w sądach zdarzają się wypadki,iż opublikowanie umotywowanego wyroku następuje w kilka miesięcy po werdykcie sądu. Zamierzane przeniesienie w stan spoczynku prezesa kowieńskiego Sądu Okręgowego p.Grigaitisa nie nastąpi. Według wszelkiego pradwopodobieństwa p.Grigaitis zostanie mianowany członkiem Trybunału Najwyższego.

P r o j e k t u s t a w y o h a n d l o w y m s ą d z i e r o z j e m c z y m .Prasa kowieńska /z 6.IX.1933/:Opracowany projekt ustawy o sądzie handlowym rozjemczym złożono w celu przejrzenia Izbie Handlowo-Przemysłowej. M-stwo Skarbu poleciło adwokatowi Merkisowi opracowanie nowego projektu uzgodnionego z uwagami Izby.Nowy projekt nie został jeszcze opracowany.

P o d a n i a o u ł a s k a w i e n i e .Prasa kowieńska /z 6.IX. 1933/:W związku z litewskiem świętem narodowem w dn.8 września r.b. wpłynęło do kancelarji Państwa ok.200 podań o ułaskawienie.Przeważnie są to podania przestępców kryminalnych.

F u n d u s z p o p i e r a n i a h a n d l u z a g r a n i c z n e g o .Prasa kowieńska /z 6.IX.1933/:M-stwo Spraw Wewn. zamierza opracować projekt ustawy o funduszu popierania handlu zagranicznego. Ustawa przewiduje założenie specjalnego urzędu dla spraw eksportowych. Zasadniczem źródłem zasilania funduszu ma być specjalny podatek, którym obciąży się artykuły importowane.

Z m n i e j s z a n i e l i c z b y a b o n e n t ó w t e l e f o n i c z n y c h ."Liet.Aidas" Nr.200 /IX.1933/:W ciągu pierwszego półrocza r.b. ilość abonentów w Litwie zmniejszyła się. W styczniu r.b. ilość abonentów telefonicznych wynosiła w Litwie 16.361, zaś w lipcu 16.270.-

D o k o ł a a r e s z t o w a n i a o b y w a t e l a l i t e w s k i e g o K l e b a n o w a w E j t k u n a c h ."Rytas" Nr.202. /IX.1933/:Aresztowany przez Niemców obywatel litewski Klebanow został osadzony w więzieniu w Insterburgu. Jak się okazało, Klebanow nie był urzędnikiem litewskiej policji Ochrony Państwa.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

Z k ł a j p e d z k i e j R a d y M i e j s k i e j .Elta/z 2.IX. 1933/donosi z Kłajpedy, iż jednym z ważniejszych punktów posiedzenia kłajpedzkiej Rady Miejskiej w dn.31 sierpnia był wniosek zgłoszony przez Litwinów o wywieszeniu na sali posiedzeń litewskiego godła państwowego Pogoni. Wniosek frakcji litewskiej głosami grup Sassa i Neumanna oraz Volkspartei został odrzucony. W obronie wniosku litewskiego przemawiał dr.Trukanas, zaznaczając, że na całym świecie godła państwowe są należycie szanowane i wywieszane w stosownych miejscach. Pozatem Litwini zgłosili drugi wniosek, by wszystkie pisma Magistratu kłajpedzkiego wysyłane radnym redagowane były w dwóch językach. Wniosek ten został również odrzucony. Za wnioskiem głosowali jedynie Litwini. Radny Garbalauskas w przemówieniu swem zaznaczył,że z chwilą objęcia przez Republikę Litewską władzy w kraju oraz ogłoszenia autonomji oba języki stały się narówni urzędowemi. Zasada ta jednak niema w Kraju Kłajpedzkim dotąd zastosowania.

Następnie odrzucono trzeci wniosek litewski o zwolnieniu z Magistratu i urzędów mu podległych obcokrajowców. Za wnioskiem tym również głosowali jedynie Litwini. Radny Gajlius występując w obronie wniosku, zaznaczył, że gdyby Rada przychyliła się do wniosku litewskiego, bezrobocie panujące obecnie w Kłajpedzie znacznieby zmalało.

"Rytas" Nr.199 w artykule p.t."Zastanówmy się poważnie", omawiając przebieg powyżej omówionego posiedzenia Rady kłajpedzkiej, zapytuje, czem się wreszcie skończy ten zmierzch polityczny Kłajpedy. Ostatnie wydarzenia w Kłajpedzie wcale nie posiadają charakteru lokalnego. Czyż można dziś wątpić, iż wrzenie polityczne obserwowane w Kłajpedzie nie jest odgłosem wrzącego kotła niemieckiego. Czyż sfery kompetentne nie rozumieją, że, o ile nie przedsięwezmą one odpowiednich środków w celu zapobieżenia szerzeniu się w Kraju Kłajpedzkim wpływów, dochodzących tam z za Niemna, w takim razie wpływy te niechybnie odbiją się w fatalny sposób na nastrojach politycznych Kraju Kłajpedzkiego. Przecie oddawna wiadomem jest, że w Kłajpedzie dotąd panują niemieckie nastroje polityczne. Wewnętrzne wydarzenia niemieckie w Kraju Kłajpedzkim odbijają się w Kłajpedzie często żywszem echem, niż w samych Niemczech. Niezmiernie smutnem jest, iż na pomorzu litewskiem po dziesięciu latach przyłączenia go do Litwy sprawy układają się jeszcze w ten sposób. Dla ochrony Kraju Kłajpedzkiego przed germanizacją i dla ostatecznego wyzwolenia Kraju Kłajpedzkiego niezbędną jest energiczna inicjatywa, któraby dążyła do zerwania dawnych więzów kłajpedzkich z Niemcami i zwrócenia Kraju Kłajpedzkiego na nowe tory historyczne.